

Toimintakertomus 2017

Vaikuttamisen vuosi

Hallituksen hyväksymä 28.4. kokouksessa

Pyöräliiton kolmas toimintavuosi oli vahvaa vaikuttamisen ja toiminnan vakiinnuttamisen aikaa. Liikennesektorilla oli käynnissä historiallisen paljon lainsäädäntöhankkeita liikennejärjestelmän uudistamiseksi ja sen kestävyuden parantamiseksi. Pyöräliitto osallistui tähän työhön aktiivisesti ja osallisti siihen myös pyörätoimialaa.

Pyöräliiton ja sen jäsenjärjestöjen toiminta oli yhä jäsenyntyneempää, vaikuttavampaa ja laajempaa.

Pyöräilyllä oli positiivista nostetta ja iso syy tähän on Pyöräliiton ja sen jäsenjärjestöjen toiminta.

Pyöräliiton organisaatio kasvoi vuoden aikana korkeimmillaan viiteen työntekijään. Kasvu aiheutti myös taloudellisia haasteita.

Vaikuttamistyö

Kuntavaalit 2017

Poliittisen vuoden kohokohta oli keväällä pidetyt kuntavaalit. Kuntavaalivaikuttamista suunniteltaessa todettiin Pyöräliiton kannalta keskeisimmäksi vaikuttamisareenaksi paikallinen vaikuttaminen yhdessä jäsenjärjestöjen kanssa. Keskiöön valittiin paikalliset 3-5 kärkitavoitetta, joista vähintään yhden toivottiin olevan johonkin tiettyyn paikkaan sidottu.

Valmistelun yhteydessä tavattiin 15 keskeistä vaikuttajaa eri puolueista ja noin 20 kollegaa eri järjestöistä. Heidän haastattelujensa perusteella päädyttiin siihen tulokseen, että kuntavaalien paikallisesta luonteesta johtuen valtakunnallisen tason tavoitteilla ei olisi juuri muuta roolia kuin sparrata paikallisia aktiiveja omien tavoitteiden asettamisessa. Lisäksi käytiin läpi puolueiden kuntavaaliohjelmat.

Aihetta pohjustettiin myös Pyöräliiton talvipäivillä tammikuussa, jossa syntyi ajatus yhteisestä vaalisivustosta. Timi Wahalahti toteutti erinomaisen Pyörävaalit.fi-alustan, jonka avulla jäsenjärjestöt ja paikalliset aktiivit yhteensä 18 paikkakunnalla kokosivat paikalliset kärkitavoitteet selkeiksi teeseiksi. Yhteensä 1785 ehdokasta allekirjoitti paikalliset teesit.

Teesit näkyivät myös eri kaupunkien valtuusto- ja pormestariohjelmissa. Esimerkiksi Tampereen Polkupyöräilijöiden teeseistä Baana Hervantaan kirjattiin pormestariohjelmassa valtuustokauden tärkeimmäksi pyöräilyn investoinniksi ja Helsingin budjettineuvotteluissa päätettiin nostaa pyöräilyn investointibudjetti 20 miljoonaan euroon.

Tieliikennelaki

Tieliikennelaki annettiin lausunnoille alkuvuodesta. Helmikuussa Pyöräliitto lausui liikenne- ja viestintäministeriön ehdotuksesta uudeksi tieliikennelaiksi kiittäen monista kohdista ja esittäen myös muutoksia.

Esitys annettiin eduskunnalle 23. marraskuuta 2017. Valitettavasti lopullisessa ehdotuksessa erityisesti kypärsäädös oli palautettu vanhaan muotoonsa eikä useimpia Pyöräliiton toivomia uudistuksia oltu tehty. Lain eduskuntakäsittely tapahtuu vuoden 2018 aikana.

Verotus ja kannustimet

Vuoden aikana verotus- ja kannustinvaikuttamista tehtiin erityisesti ehdottamalla Smartumille ja Edenredille liikunta- ja virkistyssetelin käytön laajentamista pyörien huoltoon. Molemmat tahot ottivat idean vastaan positiivisesti ja lupasivat viedä sitä eteenpäin. Pyöräliitto seuraa asian etenemistä.

Muu vaikuttamistoiminta

Valtioneuvoston selontekoon kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta vuoteen 2030 saatiin mukaan tavoite lisätä pyörä- ja kävelymatkojen määrää 30 prosentilla.

Parlamentaarisen liikenneverkon rahoitusta arvioivan työryhmän esitykseen saatiin kirjaus “edistetään kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman toteuttamista, edistetään vähäpäästöisen 2-pyörästrategian laatimista ja varataan niille riittävä rahoitus.”

Liikenne- ja viestintäministeriö aloitti Pyöräliiton aloitteesta ensimmäisen Pyöräilyn ja kävelyn toimenpideohjelman valmistelun.

Pyöräliitto on lisännyt tietämystä pyöräilyn merkityksestä teettämällä tutkimuksia aiheesta.

Toukokuussa Pyöräliitto ja Pyöräilykuntien verkosto teettivät Taloustutkimuksella Pyöräilykansa Suomalaiset -kyselyn, jossa selvisi, että kolme neljästä suomalaisesta liikkuu pyörällä ainakin joskus. Myös säännöllisesti pyöräilevien osuus on suuri, noin 34 prosenttia.

Arkiliikunnan konkreettisia hyötyjä osoittaakseen Pyöräliitto selvitti elokuussa, että toteuttamalla hallituksen ilmasto- ja energiastrategian tavoite kävellen ja pyörällä tehtävien matkojen osuuden kasvattamisesta 30 prosentilla seuraisi 358 ennen aikaista kuolemaa vähemmän vuonna 2030 ja yhteensä 13,3 miljardin edestä terveyshyötyjä vuosina 2011-2030. Pyöräliitto teetti laskelman WSP Finland Oy:llä. Pyöräliitto vaikutti vuoden 2017 aikana aktiivisesti. Pyöräliitto tapasi pyöräilyyn liittyviä aiheita valmistelevia virkamiehiä vuoden aikana yhteensä 38 kertaa. Poliittisia päättäjiä tavattiin 25 kertaa. Tapaamisia muiden yhteistyötahojen, kuten yritysten ja järjestöjen kanssa järjestettiin 49 kertaa. Yhteistyötä tehtiin myös 12

kunnan tai kuntayhtymän ja 3 korkeakoulun kanssa. Tämän lisäksi Pyörällä kaiken ikää -toiminnan osalta järjestettiin toimintaa ja tapaamisia.

Syyskuussa liiton hallitus päätti, että Pyöräliitto julkistaa kaikki henkilökuntansa ja hallituksen jäsentensä päättäjätapaamiset julkisessa nettikalenterissa, joka löytyy liiton sivuilta.

Jäsenet

Vuoden 2017 lopussa Pyöräliitossa oli kaksitoista (12) jäsenjärjestöä, mikä on kolme (3) enemmän kuin vuotta aiemmin. Liiton jäsenjärjestöissä oli yhteensä 2 680 jäsenmaksunsa suorittanutta jäsentä, ja liitossa suoria henkilöjäseniä 22. Yhteensä jäseniä oli siis 2 704 (kasvua 9,3 % edellisvuoteen). Paikallisia rekisteröimättömiä toimintaryhmiä on Länsi-Uudellamaalla, Porvoossa, Kotkassa Kuopiossa ja Riihimäellä.

Yhteistyöverkostot

Pyöräliiton tärkeimmät yhteistyökumppanit ovat sen jäsenjärjestöt, joiden kanssa järjestettiin tapahtumia, hankkeita ja tehtiin vaikutustyötä. Pyöräilykuntien verkosto on valtakunnallisista järjestöistä tärkein yhteistyökumppani ja sen kanssa on toimittu mm. Pyöräilykasvatukseen, Pyöräilyviikkoon, vaikutustyöhön, Pyöräilylähetystöön ja hankerahoitukseen liittyvissä asioissa.

Lisäksi yhteistyötä on tehty mm. Liikenneviraston, liikenne- ja viestintäministeriön, Suomen Ladun, Opiskelijoiden Liikuntaliiton, Motivan, Suomen Pyöräilyunionin, Helsingin, Tampereen, Joensuun ja Lahden kaupunkien, Helsingin seudun liikenteen, Ikäinstituutin, Suomen Punaisen Ristin ja pyöräily- ja liikennealan yritysten kanssa.

Dynamoklubi vakiintui vuoden aikana liiton toiminnaksi ja sen jäsenmäärä kasvoi kahteentoista yritykseen. Pyörällä kaiken ikää -toimintaa tehtiin yhteistyössä Ikäinstituutin, Suomen Punaisen Ristin, Pyöräliiton jäsenjärjestöjen, kuntien ja vanhuspuolen toimijoiden kanssa.

Vuoden 2017 hankkeet ja tapahtumat

VeloFinland

VeloFinland-seminaari järjestettiin 13.-14.10. Tampereella. Osallistujia oli noin 115 Suomesta ja ulkomailta. VeloFinland on Pyöräliiton vuosittain järjestämä seminaari kaupunkikehityksen ammattilaisille, päättäjille, opiskelijoille ja aktiivisille kansalaisille. Vuonna 2017 teemana oli Elinvoimaiset kaupungit. Elinvoimaisuutta käsiteltiin talouden, liikenteen, elämänlaadun, kasvatuksen, kulttuurin, kansalaisyhteiskunnan ja päätöksenteon näkökulmista.

Pyörällä kaiken ikää

Pyörällä kaiken ikää –toiminta on laajentunut nopeasti. Vuonna 2017 17 kaupunkia liittyi mukaan, nyt toimintaa on yhteensä 26 kaupungissa ympäri Suomen. Vuoden lopussa pyöriä oli yhteensä 38. Yhteensä 37 kapteenia koulutettiin kahdessa koulutuksessa Ikäinstituutin kanssa yhteistyössä. Vuoden lopussa kapteeneita oli yhteensä 67.

Riksoilla ajettiin vuoden 2017 aikana kaupungista riippuen 400 - 1000 kilometriä. Toisissa kaupungeissa pyöräluotsiksi koulutettujen vapaaehtoisten lisäksi pyörällä ajoi hoitohenkilökunta, jolloin kilometrejä tulee runsaasti, kun pyörien käyttöaste on koko päivän ajan korkea. Toisissa kaupungeissa Pyöräluotseina toimivat vain vapaaehtoiset, jotka pääsevät kuljettajiksi oman työnsä ohella.

Medianäkyvyys: Pääsimme mm. Maaseudun tulevaisuuteen, Turun tienooseen ja Helsingin Sanomiin. Aikakausilehti Viva kirjoitti toiminnasta artikkelin toukokuussa. Näkyvyyttä tuo myös Sanoma Pron Yhteiskuntaopin kirja, johon valittiin Pyörällä kaiken ikää toiminnasta kuva osioon vapaaehtoistyö. Vuoden 2017 aikana saatiin yritys yhteistyö käyntiin. Yritykset lahjoittivat varoja riksapyörän hankintaan monessa kaupungissa ja ovat osallistuneet toiminnan markkinointiin ja vapaaehtoisten hankintaan.

Pyöräilykasvatus

Hankkeen puitteissa koulutettiin 50 vapaaehtoista pyöräilykummiä, joista noin 10 on ollut aktiivisia. Pyöräliitto ja Pyöräilykuntien verkosto julkaisivat yhdessä materiaalia lasten kanssa pyöräileville: pyöräilyleikkioppaan, katsastuskortin ja ohjeen katsastukseen. Leikkioppaassa pyöräilyä opetellaan leikin kautta. Kaikki materiaalit ovat vapaasti ladattavissa Pyöräliiton sivuilta.

Pyöräilytalvi

Pyöräliitto järjesti vuonna 2017 jo kolmatta kertaa maanlaajuisen Pyöräilytalvi-kampanjaviikon. Pyöräliiton jäsenjärjestöt ja yhteistyökumppanit toteuttivat viikon aikana ympäri Suomea 21 paikkakunnalla ja internetissä useita kymmeniä tapahtumia, jotka tavoittivat fyysisesti kymmeniä tuhansia ja medioiden välityksellä useita satojatuhansia ihmisiä. Tapahtumia järjestettiin 21 paikkakunnalla yhteensä 39 kpl ja niihin osallistui satakunta vapaaehtoista ympäri Suomen. Aktiiviseen sosiaalisen median kampanjaan osallistui noin 750 henkilöä. Pyöräliiton aktiivit jakoivat kampanjan aikana yhteensä 4 500 led-valoa ilman valoa pyöräilleille.

Kampanja oli monella mittarilla menestys myös vuonna 2017. Kampanjan lanseeraama #Pyöräilytalvi-hashtag on vakiinnuttanut asemansa ja on yleisessä käytössä twitterissä ja instagramissa.

GoExpo

Pyöräliitto osallistui GoExpoon (17.-19.3.) aiempia vuosia laajemmin: oman messuosaston lisäksi vastasimme Fillarilavan koko tuotannosta yhteistyössä Liikenneviraston kanssa. Fillarilavalla oli 59 esitystä. Päälavalle järjestimme myös liikenne- ja viestintäministeri Anne Bernerin. Messuilla ja ennakkokampanjalla saatiin noin 90 uutta jäsentä, joista pääosa Helsingin Polkupyöräilijöille.

GoExpossa jaettiin ensimmäisen kerran Vuoden Pyörä -tunnustus. Vuoden arkipyöräksi valittiin Tunturi Cortina ja vuoden urheilupyöräksi Haibike Sduro AllMnt 6.0

SuomiAreena

Pyöräliitto osallistui SuomiAreenaan vahvasti. Eetunaukion lavalla järjestettiin “Suuri liikennebattle”, jossa kaksi taistelijaa kamppailivat yleisön suosiosta omalle teesilleen. Lavalla oli niin kansanedustajia kuin Pyöräliiton paikallisaktiivejakin. Lisäksi riksapyörällä kyyditettiin aktiivisesti erityisesti kaduilta bongattuja poliitikkoja ja liiton aktiivit ja henkilökunta osallistuivat lukuisiin tilaisuuksiin.

Muita hankkeita ja tapahtumia

Vuoden aikana järjestettiin myös muun muassa 100 pyöräilytekoa -Suomi100-kampanja ja pyöräilyviikon tapahtumia paikallistasolla.

Viestintä

Liiton viestintä on ollut varsin näkyvää. Eri sosiaalisen median kanavissa näkyvyys on ollut hallitumpaa, mitä tukemaan liitolle laadittiin some-strategia.

Maaliskuussa julkaistiin Pieni opas parempaan ja terveellisempään liikenteeseen, jossa on 21 tiivistä vinkkiä liikenteen kehittämiseen. Tätä minikirjaa jaettiin mm. Infra 2017 messuilla ja se postitettiin kaikille kansanedustajille. Kirjasta otettiin vuoden aikana myös toinen painos.

Tilaisuuksista on erityisesti syytä mainita yhdeksäs Pyöräilykuntien verkoston kanssa järjestämämme Pyöräiliikenne nyt -tiedotustilaisuus 4.5., jonka pääpuhujana oli liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner.

Asiantuntijakirjoituksia:

- Helsingin Sanomat 8.5.2017, Kaupunkipyörät sopivat Suomen kaupunkeihin
- Kuntateknikka 4/2017 (7.6.2017), Kaupunkipyörät tukevat kaupunkien pyöräilyolosuhteiden kehittämistä
- Poljin 1/2017: Montreal, neljän vuodenajan pyöräilykaupunki
- Poljin 2/2017: Kaupunkipyörät muuttavat maailmaa
- Poljin 4/2017: Kaupunkipyörien vauhti kiihtyy

- Poljin 4/2017: #Pyöräilytalvi alkoi – pidetään pyörät pyörimässä!

Julkiset puheenvuorot:

- Winter Cycling Congress, Montreal
- Suomi pyöräilee -tietoisku, Helsinki
- GoExpo, Helsinki
- ECOMM, Maastricht
- ECOMM-jälkiseminaari, Helsinki
- Liikenne ja maankäyttö 2017, Helsinki
- Kehto-foorumi, Joensuu
- Turku Future Forum, Turku
- Pyöräliikenne nyt -tiedotustilaisuus, Helsinki
- Kaakkois-Suomen Liikenneturvallisuusfoorumi, Kouvola
- Hyvä liikenne -seminaari, Helsinki
- Liikkujan viikon pyöräilyseminaari, Jyväskylä
- Humalistonkadun pyöräkaistan avajaiset, Turku

Työpajat

- Päätäjät polkimille, Lahti

Sisäinen viestintä

Järjestön sisäistä viestintää toteutettiin useissa eri Facebook-ryhmissä, sähköpostilistoilla ja tapahtumissa. Sisäisen viestinnän tehtävät ovat kuuluneet kaikille työntekijöille ja valtaosalle hallituksen jäsenistäkin. Pyöräliiton jäsenjärjestöjen aktiivit toimivat myös tiiviissä yhteistyössä keskenään ja jakavat hyvin tietoa toisilleen eri somekanavien kautta. Jäsenjärjestöjen jäsenille ja liiton suorille jäsenille lähetettiin uutiskirjeitä vuoden aikana 5 kappaletta.

Kansainvälinen toiminta

Tapahtumat

Vuonna 2017 Pyöräliiton edustajat osallistuivat Velo-city -konferenssiin Arnhem-Nijmegenissä Hollannissa sekä sen yhteydessä järjestettyihin ECF:n vuosikokoukseen ja ECF:n Leadership Programin Organisational Development -työpajaan. Vuosi 2017 oli Pyöräliiton osalta viimeinen Leadership Programissa. Lisäksi Pyöräliiton edustajat osallistuivat Winter Cycling Congressiin Montrealissa Kanadassa sekä kestävän liikkumisen seminaariin ECOMMiin Maastrichtissa Hollannissa.

EU-tason vaikutustyö

Pyöräliitto auttoi ECF:ää lobbaamaan säädöstä direktiiviin rakennusten energiatehokkuudesta, jolla EU:n jäsenmailta olisi edellytetty pyöräpysäköinnin vähimmäisvaatimusten määrittelyä. Pyöräliitto oli yhteydessä suomalaisiin europarlamentaarikkoihin asian tiimoilta. Säädös ei mennyt sellaisenaan läpi Teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunnassa, mutta sen sijaan valiokunta äänesti ei-velvoittavan säädöksen puolesta, jossa huomioidaan sähköiset ja kestävät kulkumuodot

Hallinto

Liiton puheenjohtajana jatkoi Otso Kivekäs Helsingistä. Muut hallituksen jäsenet (kotipaikkakunta): Minna Takala (Hämeenlinna), Janne Takala (Tampere), Antti Kosonen (Turku), Pasi Haapakorva (Oulu), Marjut Ollitervo (Helsinki), Klaus Tuurala (Helsinki)

Hallituksen varajäsenet (kotipaikkakunta): Timo Hast (Espoo), Mikko Ihanainen (Tampere).

Vuoden aikana hallitus kokoontui 10 kertaa. Tammikuussa järjestettiin pieni suunnitteluseminaari talvipäivien yhteydessä Tampereella ja elokuussa suurempi Hattulassa. Kesäseminaarissa käytiin läpi Pyöräliiton toimintaa, arvioitiin Pyöräliiton strategian 2020 tavoitteiden edistymisen tilannetta, tarkennettiin tavoitteita ja suunniteltiin toimintaa vuodelle 2018.

Liitolla oli töissä vuoden aikana viisi henkilöä: toiminnanjohtaja Matti Koistinen, erityisasiantuntija Martti Tulenheimo, projektipäällikkö Mira Kokko, pyöräilykasvattaja Erika Weckström ja VeloFinlandin sekä Tampereen Pyöräilyviikon tuotannoista vastannut Leo van Aerschot. Palkallisia henkilötyövuosia tehtiin yhteensä 3,64 (vuonna 2016 2,72 ja vuonna 2015 0,82).

Talous

Pyöräliiton liikevaihto oli 2017 noin 250 000 €, kasvua viime vuodesta noin 50 000 €

Taloudellisesti toimintavuosi ei ollut liitolle helppo. ECF:n Leadership Program -rahoituksen päättyminen jätti perustoiminnan rahoitukseen kolon, joka onnistuttiin täyttämään vain osittain. Kun toiminta samalla kasvoi voimakkaasti, johti tämä budjetin epätasapainoon.

Työeläkemaksujen laskutuksessa oli vuoden aikana virhe, jonka takia maksut jäivät maksamatta. Virhe huomattiin vasta tammikuussa 2018 tilikauden jo päätyttyä. Työeläkemaksuista jälkikäteen tullut 37000 euron lasku muutti liiton toimintavuoden 2017 voimakkaasti tappiolliseksi. Hallitus käsitteli asiaa ja tarvittavia korjaustoimia heti, kun virhe havaittiin alkuvuodesta 2018.

Rahoitusta onnistuttiin monipuolistamaan vuoden aikana. Perustoimintaa rahoitettiin jäsenmaksuilla, opetus- ja kulttuuriministeriön pienellä yleisavustuksella sekä erilaisilla yhteistyösopimuksilla.

Hankerahoitusta saatiin Raha-automaattiyhdistykseltä, opetus- ja kulttuuriministeriöltä, Liikennevirastolta

ja Kunnossa kaiken ikää -hankkeelta. Muita tuloja saatiin esimerkiksi tapahtumien osallistumismaksuista. Rahoitusta on saatu myös Dynamo -klubista. Liitolla ei ollut pitkäaikaista velkaa vuoden lopussa. Liiton taloushallinnosta on vastannut toiminnanjohtaja Matti Koistinen. Kirjanpito on ulkoistettu Taloushallinto Mertaaja Oy:lle. Tilintarkastajaksi valittiin liittokokouksessa Kari Pöyhönen Tilintarkastustoimisto Kari Pöyhönen Ky:stä ja varatilintarkastajaksi Jan M. Toppari, tilintarkastustoimisto Jan M. Toppari Oy:stä.

Johtopäätöksiä ja arvio tulevasta kehityksestä

Vuoden 2017 onnistuneet hankkeet ja vaikuttaminen ovat hyvä osoitus Pyöräliiton aseman nousemisesta ja toiminnan vakiintumisesta. Vuosi 2017 oli hankkeiden osalta menestyksekkäin, vaikka pyöräilykasvatuksessa on vielä kehitettävää. Yhteistyötarjousten määrä on lisääntynyt ja liiton hankkeiden ammattimaisuuden taso on noussut.

Eryteisesti viestintää on kehitetty onnistuneemmaksi, ja kuntien kanssa tehtiin vuoden 2017 aikana vahvempaa yhteistyötä. Useat kunnat ja muut sidosryhmät pitävät Pyöräliittoa jo vakavana toimijana, jolta ollaan valmiita ostamaan palveluja.

Vuonna 2018 liitto jatkaa satsaamista pyöräilyä edistävään vaikuttamis- ja asiantuntijatoimintaan. Liiton talouden tasapainottaminen ja uusien rahoituslähteiden kehittäminen on keskeisimpiä tehtäviä.